

Zuid-Engeland

In Hampshire is Jane Austen springlevend

▲ In deze cottage woonde Jane Austen de laatste jaren van haar leven.

Jane Austen noemde zichzelf een *'desperate walker'*. De Engelse schrijfster van klassiekers als *Pride and Prejudice* en *Sense and Sensibility* wandelde het liefst in Hampshire, het graafschap waar ze het grootste deel van haar leven woonde. Daar kun je, tweehonderd jaar na Austens dood, nog steeds de paden volgen die haar inspireerden.

De meest fanatieke wandelaar uit Jane Austens zes romans is zonder twijfel Elizabeth Bennet, de heldin uit *Pride and Prejudice*. Wanneer ze hoort dat haar zus ziek is geworden op het landgoed Netherfield, besluit ze er door de velden naar toe te wandelen. Op Netherfield wordt ze onder afkeurende blikken koeltjes ontvangen; als vrouw banjer je immers niet in je eentje door de velden, en had iedereen al gezien hoe modderig haar onderrok was? Tijden mogen veranderd zijn, de Engelse modder is er nog steeds. Bij Elizabeth Ben-

net kwam de modder tot wel vijftien centimeter hoog op haar onderrok. Na twee dagen wandelen over het platteland van Hampshire doen onze broekspijpen daar niet veel voor onder.

Domineesdochter

We beginnen onze wandeling in 'Jane Austen Country' – zoals Hampshire zichzelf noemt – bij de kerk van het gehucht Steventon, het dorpje waar Austen werd geboren. Ze was een domineesdochter en in deze St Nicholas Church predikte haar vader George ruim 36 jaar lang. De pastorie waar het domineesgezin woonde, stond

onderaan het pad dat naar de kerk leidt. Het huis werd in 1820 al afgebroken; het enige dat rest is een oude waterput en een metershoge lindeboom die door Jane Austens oudste broer James geplant zou zijn. Naast de kerk begint een openbaar wandelpad, dat ons naar North Waltham leidt en de iets verderop gelegen Wheatsheaf Inn. Bij deze herberg kwamen de Austens bijna dagelijks om hun post weg te brengen en op te halen. Je moest er in die tijd heel wat voor over hebben om op de hoogte te blijven van hoe het vrienden en familie verging: van Steventon naar de Wheatsheaf Inn is het ruim een uur wandelen. Maar de Austens hadden twee zoons bij de marine, en met de Napoleontische oorlogen in volle gang was iedere snipper nieuws van belang. Terwijl we langs omgeploegde velden een heuvel af wandelen, zien we in de verte de kerktoeren van North Waltham, een pittoresk dorpje met een paar rietgedekte cottages en slechts één winkel. We nemen daar het pad naar Dummer, een volgend gehucht, waar Austen regelmatig op visite

ging bij de familie Terry. Het pad leidt ons tussen twee heggen door; ik moet denken aan een passage uit Austens roman *Persuasion*, waarin Anne Elliot haar geliefde kapitein Wentworth – de man met wie ze ooit verloofd was – hoort flirten met de jonge Louisa Musgrove. De scène speelt zich af op precies zo'n pad tussen twee heggen. Austen hoefde blijkbaar niet ver te gaan voor inspiratie.

Vanaf Dummer wandelen we via een aantal velden naar de Wheatsheaf Inn, die nog altijd dienst doet als herberg. Voor de post hoef je er niet meer te zijn, maar je kunt er wel genieten van een stevige Engelse lunch. Het geeft ons weer nieuwe energie voor de terugtocht naar Steventon.

Once in a lifetime

In de vijfentwintig jaar dat Jane Austen in Steventon woonde, schreef ze de eerste versies van de boeken die we nu kennen als *Sense and Sensibility*, *Pride and Prejudice* en *Northanger Abbey*. Maar het echte werk deed ze vanaf 1809 in Chawton, het dorp waar we de volgende dag beginnen met onze wandeling. Het ligt aan de rand van het South Downs National Park, een schitterend heuvelachtig gebied met eeuwenoude wandelpaden en beeldschone dorpjes. Chawton heeft nog bijna hetzelfde formaat als toen Jane Austen er woonde. Het

bestaat uit slechts drie straten met grote en kleine cottages – veelal in rode baksteen opgetrokken en met riet bedekt –, een oud kerkje en een statig zestiende-eeuws landhuis.

Tegenwoordig is het dorp een waar bedevaartsoord voor *'Janeites'*, zoals Jane Austen-liefhebbers genoemd worden. De cottage waar de schrijfster de laatste jaren van haar leven woonde en werkte, is sinds 1947 een museum. Er worden persoonlijke eigendommen tentoongesteld, zoals sieraden, handwerkjes en brieven. Maar het pronkstuk is zonder twijfel het onopvallende kleine schrijftafeltje bij het raam. Hier werkte Austen de eerste drie manuscripten, waar ze al in Steventon aan was begonnen, om tot de boeken die we nu zo goed kennen. Ze schreef er vervolgens nog drie: *Mansfield Park*, *Emma* en *Persuasion*. Bezoekers komen van over de hele wereld naar de eenvoudige cottage, vertelt Madeleine Smith van het Jane Austen's House Museum. "Je hebt mensen die met een touringcar komen, voor wie het gewoon een attractie is die ze van hun lijstje willen schrappen. Daarnaast heb je de echte Austen-bedevaarders, voor wie het een *once in a lifetime* ervaring is. En dan zijn er bezoekers die keer op keer terugkomen." Ik behoor tot die laatste categorie. Dat ik terug blijf komen is mede te danken aan de

groeijende collectie. De ring van Austen die enkele jaren geleden – na een internationale inzamelingsactie – eigendom van het museum werd, heeft nu een ereplaats. Net als de brief van Jane's zus Cassandra, die het museum vorig jaar aankocht. "Dit is de plek waar Jane woonde, werkte en vanuit waar ze haar boeken publiceerde. Daarom is het belangrijk dat we haar nalatenschap zoveel mogelijk hier krijgen. Het is jammer als spullen in privéhanden verdwijnen en nooit meer gezien worden", vindt Madeleine.

Chawton House

Op een steenworp afstand van de cottage ligt Chawton House. Net als de cottage was dit landhuis eigendom van Jane's oudere broer Edward, die op twaalfjarige leeftijd werd geadopteerd door het rijke maar kinderloze echtpaar Knight. Edward veranderde zijn achternaam van Austen in Knight toen hij na de dood van zijn adoptieouders maar liefst drie landgoederen erfde, waaronder dat van Chawton. Chawton House is tegenwoordig een (onderzoeks)bibliotheek voor vrouwenliteratuur van 1600 tot 1830. Maar een groot deel van de bezoekers wil vooral zien hoe de broer van Jane Austen woonde. Voor deze groep halen ze in Chawton House zeker hun neus niet op. "Het geeft ons juist

▲ Chawton is nog altijd het plattelanddorp zoals Jane Austen dat kende.

▲ In Chawton House is nu een bibliotheek voor vrouwenliteratuur van voor 1830 gevestigd.

▲ North Waltham is een typisch Engels gehucht met veel rietgedekte cottages.

▲ Het huis waar Gilbert White zijn *Natural History of Selborne* schreef is nu een interessant museum.

◀ Een van de vele stiles die we tijdens onze tocht tegenkwamen.

◀ Over Selborne Common zijn verschillende wandelroutes uitgezet.

de mogelijkheid om te laten zien dat er nog veel meer vrouwen waren die schreven in die tijd”, zegt bezoekersmanager Sarah Parry. “Zo kunnen we vergeten schrijfsters herintroduceren.” Natuurlijk is er in Chawton House ook veel aandacht voor Austen. Sarah leidt ons rond door het huis, langs de tentoonstelling over de roman *Emma*, die tot 25 september dit jaar te zien is. En we mogen even aanschuiven aan de enorme eettafel waaraan Austen zat wanneer ze bij haar broer dineerde. Bij Chawton House begint onze wandeling. We volgen de Winchester Road naar het zuiden en nemen aan het eind een smal pad om vervolgens een groot glooiend weiland over te steken. Via een karrenspoor wandelen we naar Upper Farringdon, een dorpje dat Austen goed kende. Ze ging er regelmatig op bezoek bij dominee Benn en zijn grote gezin van veertien kinderen. De pastorie van de Benns staat er helaas niet meer. Ze werd afgebroken door de excentrieke victoriaanse dominee Massey, die er een nieuwe pastorie in gotische stijl voor in de plaats neerzette. Grote blikvanger in Upper Farringdon is een ander bouwwerk van de dominee, dat nu Massey's Folly heet. Niemand weet welke plannen de dominee met dit gigantische exotische donkerrode gebouw had. Na zijn dood werd een deel ervan gebruikt als dorps huis. Nu zijn er plannen om er appartementen in te maken.

Op bezoek bij Gilbert White

Vanaf Upper Farringdon is het nog een flinke wandeling naar onze volgende bestemming: het schilderachtige dorp Selborne en het huis van de achttiende-eeuwse dominee en natuurvorser Gilbert White. De route is een stuk afwisselender dan die we de vorige dag rond Steventon hebben gelopen. We wandelen door geelgekleurde koolzaadvelden, door een landschapspark van een groot landhuis en komen uit op Selborne Common, een openbaar bosachtig natuurgebied dat tegenwoordig beheerd wordt door de National Trust. Daar glibberen we over de natte kleigrond totdat we bij het Zig-Zag Path uitkomen. Dit pad, dat ons via een steile helling naar Selborne brengt, is ooit aangelegd door Gilbert White. Die beperkte zijn tuinierhobby niet tot zijn eigen grondgebied, vertelt tuinman David Standing ons even later, als hij ons rondleidt door de tuinen achter het Gilbert White's House. Standing is al vele jaren bezig met onderzoek naar hoe de tuin er in White's tijd uit heeft gezien. “Ik voel me soms net een detective”, lacht hij. Gilbert White en Jane Austen waren nog net tijdgenoten van elkaar. Austen zal ongetwijfeld gehoord hebben van de natuurvorser, wiens boek *The Natural History of Selborne* verscheen in 1789 en sindsdien nooit uit druk is geweest. Whites werk

is van groot belang geweest voor alle natuuronderzoekers die na hem kwamen. Charles Darwin was een groot bewonderaar. In het huis, dat nu een museum is, worden we hartelijk ontvangen door directeur Judith Bowles. We krijgen een korte rondleiding en worden bijgepraat over het leven van White. Dan neemt Judith ons mee naar de bijgebouwen die dankzij een bijdrage van 1,6 miljoen pond van het Heritage Lottery Fund de komende jaren gerestaureerd worden tot entree, museumwinkel, theehuis en brouwerij. “We gaan hier net als Gilbert White bier brouwen”, vertelt ze trots. Judith hoopt dat het nog meer bezoekers naar Selborne zal trekken. Wat dat betreft is ze jaloers op de bezoekersaantallen van het Jane Austen's House Museum in Chawton. “In vergelijking met hen voelen we ons de *poor relation*”, grapt ze. Voor 2017 hoopt het Gilbert White's House hoe dan ook op meer toeristen; dan wordt in Engeland op grootschalige wijze de tweehonderdste sterfdag van Jane Austen herdacht én komt haar beeltenis op het 10-pondbiljet te staan. Selborne, Chawton en Steventon slaan de handen ineen om zoveel mogelijk bezoekers naar Jane Austen Country te trekken. Want ze mag dan al twee eeuwen dood zijn, in Hampshire is Jane Austen nog altijd springlevend. ■

PRAKTISCHE INFORMATIE

Hampshire heeft bijna 5000 kilometer aan wandelpaden, ruiterspaden en karresporen. Het gebied is zeer divers. De omgeving van Steventon is veelal agrarisch. Vanuit Chawton kun je het spannender South Downs National Park verkennen.

Hoe er te komen?

Hampshire is goed te bereiken per vliegtuig (Southampton of Londen), bus en trein. Met eigen vervoer steek je het Kanaal over per ferry of via de tunnel. Voor een bezoek aan Steventon is eigen vervoer essentieel. Voor Chawton kun je de trein nemen naar Alton. Vanaf het

station is het een korte wandeling naar het Jane Austen's House Museum.

Accommodatie

Wij verbleven in:

- Two Hoots Campsite, Bighton, Alresford. Glamping op een kleinschalige camping in een romantische luxe *shepherd's hut*, met keukentje en eigen wc. Two Hoots heeft ook 5 eenvoudige camping *pods*. Er is ook plek voor 5 caravans of campers (www.twohootscampsite.co.uk).
- St Mary's Hall, Alton. Mooie en gezellige B&B in een voormalige kerk vlak bij het centrum. Eigenaresse Joan weet alles van wat er in Alton gebeurt en te doen is (en is bij de organisatie van veel evenementen betrokken (www.altonbedandbreakfast.co.uk)).

Kaarten & gidsen

Het Engeland van Jane Austen, Karin Quint, Gottmer, 2016 (2de druk), ISBN 9789025762612
In the steps of Jane Austen, Anne-Marie Edwards, Jones Books, 2006 (3de druk), ISBN 9780972121705 (alleen tweedehands verkrijgbaar)

Onze tips

- Ieder jaar wordt in de laatste week van juni de Jane Austen Regency Week in Alton en Chawton gehouden. Er zijn lezingen, tours, workshops en een historisch bal (www.janeaustenregencyweek.co.uk).
- Jane Austen's House Museum (www.jane-austens-house-museum.org.uk)
- Chawton House Library (www.chawtonhouse.org)
- Gilbert White's House (www.gilbertwhiteshouse.org.uk)

Meer weten?

- www.visit-hampshire.co.uk

Lezersaanbieding

We mogen 3 exemplaren weggeven van de nieuwe druk van de Dominicus-reisgids *Het Engeland van Jane Austen* geschreven door Karin Quint (verschijnt deze maand). Stuur ons vóór 1 juli een mail met je volledige naam en adres naar info@wandelmagazine.nu en misschien krijg jij 'm toegestuurd!

